

Redegørelse om Nordisk Samarbejde 2012

Ved medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse,
Forskning og Nordisk samarbejde

EM 2012/13
UD j.nr. 08.19-12
Sags-nr.: 2012-071391
Dok-nr.: 988441

Det nordisk samarbejde november 2012 til oktober 2012

1. Det generelle nordiske samarbejde.

Efter den positive modtagelse af den nordiske strategi på efterårssamlingen 2011 har Naalakkersuisut fulgt op på strategien indenfor de forskellige af Naalakkersuisuts ansvarsområder. Arbejdet har foregået i forhold til både Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Vestnordisk Råd.

1.1. Nordisk Råds session i København 2011.

Indenfor Naalakkersuisut siulittaasuat og samarbejdsministerens område har der været fulgt op på en række politiske målsætninger med udgangspunkt i den strategi, der blev fastlagt sidste år.

Deltagelsen i Nordisk Råds session i København foregik i et godt samarbejde med Nordisk Råds medlemmer fra Inatsisartut. Umiddelbart før sessionen blev der afholdt et velbesøgt, offentligt orienteringsmøde i Det grønlandske Hus i Løvstræde København, hvor Naalakkersuisut fik lejlighed til at orientere om de politiske emner på den nordiske dagsorden.

På sessionen fremlagde medlem af Naalakkersuisut for Nordisk samarbejde samarbejdsministrenes forslag til et revideret arktisk samarbejdsprogram.

På det nordiske statsministtermøde var der fuld tilslutning til det grønlandske synspunkt om, at Nordisk Ministerråd har en vigtig rolle, som understøtter landenes arbejde i Arktisk Råd.

Dette sker både gennem støtte til konkrete projekter og politiske initiativer indenfor samarbejdsministrenes arktiske samarbejdsprogram. Endelig vedtog statsministrene, at Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ skulle videreudvikles med fokus på Grøn Vækst. Dette vil ske i de kommende års budgetter i kraft af den strategiske pulje.

1.2. Nordisk Råds temasession i Reykjavik marts 2012.

På sessionen i København vedtog Nordisk Råd også en række ændringer af deres arbejdsform og mødetidspunkter. Det betyder bl.a., at Nordisk Råd fremover vil afholde en temasession ud over den normale session i slutningen af oktober måned.

Den første temasession blev afholdt 22. - 23. marts i Reykjavik, og dette års tema var Arktis. Samarbejdsministrene fra Island, Grønland og Færøerne gav Nordisk Råd en status for arbejdet med Ministerrådets arktiske samarbejdsprogram, og efter behandling i Nordisk Råds forskellige udvalg blev en række nye rekommandationer vedtaget og sendt til Nordisk Ministerråd og de nordiske regeringer.

Rekommandationerne beskæftigede sig med et bredt udsnit af de aktuelle arktiske problemstillinger. Nordisk Råd fremsatte således ønske om en fælles nordisk arktisk strategi, og man anbefalede, at de nordiske finansministre nedsatte en arbejdsgruppe til at undersøge mulighederne for fælles finansiering af udgifter til overvågning, eftersøgning og redning i Arktis.

Også miljøsituationen i Arktis i forbindelse med olie- og gasudvinding var på parlamentarisk dagsorden, og man foreslog konkret, at man i nordisk regi arrangerede et seminar, hvor repræsentanter for olieindustrien, tilsynsmyndighederne, lokale samfund og miljøbeskyttelsesorganisationer m.v. kunne drøfte de store udfordringer, som ligger på dette område.

2 af rekommandationerne omhandlede oprindelige folk. I rekommandation 10/2012 anbefaler Nordisk Råd, at den finske, svenske og norske regering færdigbehandler den nordiske samekonvention indenfor den givne tidsramme.

I rekommandation 9/2012 rekommanderer Nordisk Råd, at den danske, norske, finske og svenske regering sørger for, at oprindelige folks rettigheder ikke krænkes, når regionens naturressourcer bliver udvundet. Dette kan bl.a. ske ved at gennemføre FNs vejledende principper for erhvervsliv og menneskerettigheder og OECDs retningslinjer for multinationale foretagender.

Svarene på disse rekommandationer kommer til drøftelse i Nordisk Råds udvalg og på sessionen i oktober i Helsingfors.

1.3. Samarbejde mellem Åland, Færøerne og Grønland.

Forhandlingerne om det grønlandske initiativ om udarbejdelse af en fælles erklæring om Nordisk Selvstyre Forum blev genoptaget efter valgene på henholdsvis Færøerne og Åland oktober sidste år.

Resultatet af forhandlingerne er blevet, at man i forbindelse med sessionen i Helsingfors i slutningen af oktober måned vil kunne undertegne en fælles erklæring.

Naalakkersuisut lægger stor vægt på, at man her har opnået et konkret politisk resultat, som understreger nødvendigheden af, at de 3 lande kan have stor gavn af et udvidet samarbejde. Dette kan ske mellem landene og i deres politiske arbejde i nordisk sammenhæng.

For Naalakkersuisut har det også været vigtigt, at samarbejdet omfatter både regeringssiden og parlamentarisk side i det nordiske samarbejde.

1.4. Samarbejde med Nordens Naboer i Vest.

Dette samarbejde har i sin opstartsfasen allerede givet synlige resultater. Således var der repræsentanter fra New Foundland/Labrador til stede ved det årlige nordiske seminar i februar. I slutning af august afholdt Ilisimatusarfik i samarbejde med NORDREGIO en konference i Nuuk om byer og bygder i Arktis, og deres fremtidsmuligheder under de nuværende markedsmæssige og klimatiske forhold.

Konferencen var også et led i opfølgningen af Nordisk Ministerråds Megatrend-rapport, som blev udarbejdet sidste år op til mødet i Arktisk Råd, jfr. punkt 1.9 nedenfor.

1.5. Naalakkersuisuts nordiske seminar februar 2012.

Temaet for dette års nordiske seminar i Katuaq var ”Fjernundervisning”. Både de nordiske lande og vores naboer i Canada arbejder med at udvikle systemer og metoder, således at man med brug af internet m.v. kan give undervisningstilbud på et højt fagligt niveau til bosteder med et begrænset antal elever.

På seminaret var der oplæg med erfaringer fra Canada, Island, Færøerne og Danmark. Konferencen blev åbnet af formanden for den danske delegation i Nordisk Råd, Bertel Haarder, på en direkte videoforbindelse til Christiansborg.

Hele konferencen blev sendt direkte på internettet. Der var således mulighed for at følge konference både i Grønland og de andre nordiske lande. På et tidspunkt var der 40 seere på samtidig fra Grønland, og i alt 200 ”besøgte” konferencen i løbet af dagen.

1.6. Grænsehindringer.

Helt tilbage fra starten af det organiserede samarbejde mellem de nordiske lande har det været en målsætning, at man skulle undgå, at nationale regler skabte praktiske eller økonomiske problemer for personer, der flytter mellem landene eller arbejder på tværs af de nationale grænser.

En række nordiske konventioner/aftaler er indgået med det formål at modvirke grænsehindringer. Den øgede samhandel og internationalisering har dog medført, at problemerne ikke er blevet mindre i de senere år. Nordisk Råd tog på denne baggrund initiativ til, at der skulle afholdes debatter om denne problemstilling i alle de nordiske landes parlamenter.

Efter ønske fra Inatsisartut fremlagde Naalakkersuisut en redegørelse, som blev debatteret den 21. april i år. Som opfølgning på denne redegørelse er Grønland gået aktivt ind i arbejdet med udformningen af en nordisk flerårig handlingsplan for at modvirke grænsehindringer, og det er besluttet, at man i det nye år vil indtræde i det nordiske Grænsehindringsforum. Grænsehindringsforum har til opgave at identificere problemer og presse på overfor landenes regeringer for at få disse løst.

1.7. Budget for Nordisk Ministerråd.

Budgettet for Nordisk Ministerråd har gennem en årrække ligget på omkring 960 mio. kr. i faste priser. Generalsekretæren har i 2012 fremlagt et budgetforslag for 2013, der er 961,472 mio. kr. i 2012-priser. Den danske regering foreslog i februar 2011, at man foretog en reduktion af det nordiske budget henset til den økonomiske situation, som landene befandt sig i.

Denne politik er fortsat af den nuværende danske regering, og den danske samarbejdsminister sendte i maj måned et brev til kollegerne i samarbejdsministerkredsen om, at man fra dansk side

ønskede at reducere det nordiske budget med 10 %. Det blev samtidig tilkendegivet, at en sådan reduktion kunne gennemføres over 3 år, hvis man fandt, at det var mere hensigtsmæssigt.

Det er som bekendt ikke muligt for de selvstyrende lande i Norden at bidrage til det nordiske budget, således som Helsingforsaftalerne er udformet i dag, men Naalakkersuisut har på den anden side forståelse for, at den økonomiske situation kræver tilpasning også af budgetterne for det regionale samarbejde.

Man agter derfor at indgå aktivt i de kommende forhandlinger om budgetreduktionerne, og man har det udgangspunkt, at nogle af de aktiviteter, som Nordisk Ministerråd opretholder i Baltikum, ikke længere har samme politiske betydning, efter at de baltiske lande er blevet medlemmer af EU. Nordisk Råd har således foreslået, at man afvikler kontorerne i Estland og Letland.

Det er synspunkter, som Naalakkersuisut finder, man bør lytte til. For Naalakkersuisut er det vigtigt, at det nordiske samarbejde forholder sig til de regionale og internationale aktuelle spørgsmål, som i høj grad har relation til Arktis.

Når det gælder budgettets indretning, er der i forslaget for 2013 en nyskabelse i form af et strategisk budget, som er en budgetdel, der hos samarbejdsministrene afløser det såkaldte Globaliseringsinitiativ. Det strategiske budget skal bl.a. sikre, at samarbejdsministrene kan etablere projekter til opfølgning af statsministrenes beslutning om at styrke arbejdet om Grøn Vækst i Norden.

Samtidig har man besluttet, at det kommende års formandskab har initiativret med hensyn til forslag om anvendelse af op til 20 mio. kr. i formandskabsåret og de efterfølgende 2 år. Dette har man gjort for at styrke interessen for nordisk samarbejde i landene i de år, hvor landet har formandskabet for Nordisk Ministerråd. Sverige skal være formand for Nordisk Ministerråd i 2013, og man har fra svensk side foreslået, at man etablerer et nordisk samarbejde omkring forskning i og udvikling af minedrift. Denne forskning skal udvikle metoder, der sikrer den maksimale økonomiske udbytte af minedrift og sikrer anvendelse af den teknologi, der tager størst hensyn til miljø og arbejdsmiljøforhold.

Grønland deltager aktivt i forberedelsen af dette initiativ, bl.a. med henblik på at grønlandsk erhvervsliv og Råstofskolen kan komme i betragtning ved gennemførelsen af konkrete projekter.

1.8. Det nordisk samarbejde og bæredygtig udvikling.

De nordiske samarbejdsministre fremlægger på sessionen i Helsingfors en revideret strategi for det nordiske samarbejde omkring bæredygtig udvikling. Den nordiske strategi skal være retningsgivende for de kommende års arbejde i alle ministerråd. Strategien prioriterer samarbejde omkring bæredygtighedsspørgsmål i tilknytning til følgende temaer:

Den nordiske velfærdsmodel, livskraftige økosystemer, klimaudvikling, bæredygtigt forbrug og produktion samt affaldshåndtering og forskning, uddannelse og innovation. Indenfor hvert af disse områder er der opstillet en række målsætninger, der skal arbejdes ud fra.

De nordiske målsætninger ligger helt på linje med de nationale målsætninger, som kommer til udtryk i Naalakkersuisuts egen strategi for bæredygtig udvikling.

Nordisk Ministerråd leverede gennem sin tilstedeværelse i Rio under FN Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling, et bidrag til den internationale diskussion om dette emne.

Der blev afholdt 4 nordiske miniseminarer i forbindelse med konferencen. Naalakkersuisut var repræsenteret med oplæg på 3 af disse seminarer. På det seminar, der handlede om den økonomiske værdi af naturen, deltog medlem af Naalakkersuisut for finanser Maliina Abelsen.

Medlem af Naalakkersuisut for Nordisk samarbejde Palle Christiansen havde indlæg på seminaret om Ny nordisk Mad. Endvidere repræsenterede han sine kolleger i samarbejdsministerkredsen på det seminar, der blev holdt på selve conferenceområdet omkring anvendelsen af miljømærkning med særlig henblik på de nordiske erfaringer med Svanemærket.

1.9. Nordisk Ministerråd og det arktiske samarbejde.

Som nævnt i indledningen forelagde Nordisk Ministerråd et forslag til et nyt samarbejdsprogram vedrørende Arktis på sessionen i København sidste år. Programmet har nu følgende satsningsområder: Befolkning, Natur og Miljø, Klima, Bæredygtig erhvervsudvikling samt Uddannelse og kompetenceudvikling.

En vigtig del af realiseringen af dette program er gennemførelsen af en række nordiske/arktiske projekter, som finansieres over samarbejdsministrenes konto for arktisk samarbejde. Ud over de projekter, der ansøges om, vil samarbejdsministrene i 2012 træffe beslutning om gennemførelse af nogle få politisk prioriterede projekter. Dette forventes at ske i efteråret 2012.

I de 24 projekter, der fik bevilget støtte i 2012, deltager Grønland i ca. halvdelen. Der er dels tale om projekter i direkte tilknytning til arbejdsgruppen under Arktisk Råd som f.eks. CAFF (Arbejdsgruppen for Flora og Fauna) og dels projekter, der direkte følger op på samarbejdsprogrammet.

Blandt de projekter, der har grønlandsk ledelse, kan nævnes den første internationale konference om urbanisering i Arktis. Konferencen bliver afholdt på Ilisimatusarfik i slutningen af august 2012 i samarbejde med Nordregio. Globalt set flytter jordens befolkning sammen i byer. Det sker også i Arktis. Ved at folk flytter sammen i større bysamfund opnås den økonomiske dynamik, som skal til, for at også Arktis kan være med i den globaliserede økonomiske udvikling. Urbaniseringen betyder desuden flere muligheder for at tiltrække de unge, som må tage ud i verden for at opnå kvalifikationer, og som i højere grad tilgodeses i bysamfundene, når de vender tilbage. Resultater fra konferencen kan ses på www.nordregio.se.

1.10. Vestnordisk Råd.

Naalakkersuisut modtog de rekommandationer, som blev vedtaget på Vestnordisk Råds årsmøde i 2011 på Island. Der er afgivet svar på disse i overensstemmelse med de synspunkter, som Naalakkersuisut har givet udtryk for i forbindelse med rekommandationernes behandling i Inatsisartut.

2. Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling.

2.1. Kultur og Kirke.

På kulturområdet er der fra Naalakkersuisut udpeget kulturaktører som repræsentanter i bestyrelserne for alle de nordiske huse og institutter samt diverse samarbejdsorganer.

Der har gennem året været deltagelse i Nordisk Ministerråd for Kultur (MR-K) og embedsmandskomiteen for kultur (EK-K) møder. Naalakkersuisoq for Kultur, Mimi Karlsen, var i forbindelse med det ene MR-K møde både i Island og på Færøerne, hvor hun mødtes med de to vestnordiske kolleger og andre nøglepersoner indenfor kultur eller kirke, samt besøgte forskellige institutioner indenfor området. Herunder bl.a. hos radio- og tv public servicestationerne i begge lande.

Fra sessionen ser Naalakkersuisut meget positivt på de fremlagte forslag til styrkelse af nordisk børnelitteratur.

Indenfor de kulturelle støtteordninger i nordisk regi har det længe været et erkendt problem, at der er bemærkelsesværdigt få ansøgninger fra Grønland. Der er derfor iværksat en særlig indsats for at informere om de forskellige støtteordninger og give konkret ansøgningsvejledning. I 2012 har både NAPA og Kunstnersammenslutningen EPI i samarbejde med Selvstyret inviteret til offentlige vejledningsseminarer. Kultur Kontakt Nord har i juni været både i Nuuk og Ilulissat, og Nordisk Kulturfond besøgte i august Qaqortoq, Nuuk og Ilulissat for at informere og vejlede.

Vedrørende sprog deltog Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling i august 2011 i en nordisk konference i Færøerne: ”Mindst 4 sprog til alle: Sprogpolitiske udfordringer i fremtiden”, som var den første af sin art.

Omkring samme tidspunkt blev der afholdt nordisk sprog møde i Ilulissat med deltagelse af Nordisk Sprognævn, Nordisk Sprogkoordination, netværksmødedeltagere og andre relevante interessenter, hvor Oqaasileriffik og Grønlands Sprognævn var værter.

Fra Departementet for Kultur har der desuden været deltagelse i Nordisk Børne- og Ungdomskomitees (NORDBUKs) møde i februar 2012. Der arbejdes pt. med prioriteringer i forhold til 6 emneområder, hvoraf det ene lyder: ”Ungdom i Færøerne, Grønland og Åland: i yderkanten af Norden – deres situation og involvering i nordisk samarbejde!”, og tovholder på dette er Åland. Grøn-

land er desuden i en tværsektoriel arbejdsgruppe under NORDBUK.

2013 bliver en vigtig satsning for nordisk kultursamarbejde, og dermed for Grønland, da en 4 uger nordisk kulturfestival sker i Kennedy Center i Washington. Kulturfestivalen går under navnet ”Nordic Cool 2013” og åbner 19. februar. Det er håbet, at Norden med denne festival kan tydeliggøre for et amerikansk publikum, hvilken dynamisk og kreativ region Norden udgør. Grønland er i samarbejde med udstillingens tilrettelæggere med henblik på at vise den del af Norden, som er nærmest det nordamerikanske kontinent.

2.2. Familie-/ socialområdet.

På det seneste møde i Ministerrådet for Social og Helse den 12. juni i Bergen, Norge, underskrev medlem af Naalakkersuisut Agathe Fontain på vegne af medlem af Naalakkersuisut Mimi Karlsen ny Nordisk Konvention om Social Sikring. Det er første gang, Naalakkersuisut er medunderskriver af en nordisk konvention på socialområdet.

Konventionen supplerer den europæiske forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger, og konventionen forpligter de nordiske lande til i vid udstrækning inden for Norden at anvende forordningens regler på yderligere persongrupper. Som opfølgning på ny europæisk forordning (nr. 883/2004) og EØS landenes tiltrædelse af disse nye europæiske regler er udarbejdet Ny Nordisk Konvention om Social Sikring.

Grønland og Færøerne er ikke medlemmer af EU og EØS, hvorfor det alene er den nordiske konvention om social sikring, som giver rettigheder for personer, som flytter mellem de nordiske lande.

I sin substans er der ingen væsentlige ændringer i den nye nordiske konvention i forhold til gældende konvention. Underholdsbidrag er dog bortfaldet som omfattet af konventionen. Konventionen er generelt en opdatering i forhold til gældende konvention. Formmæssigt er konventionen en fornyelse, hvor Grønland og Færøerne er medtaget i præamblen, idet det er anført, at det tages i betragtning, at der består et Rigsfællesskab mellem Danmark, Færøerne og Danmark, og at Færøerne og Grønland ikke er medlemmer af Den Europæiske Union eller omfattes af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Til konventionen er udarbejdet en ny administrativ samarbejdsaftale, som skal sikre konventionens implementering. Denne samarbejdsaftale forventes underskrevet på administrativt niveau på et senere tidspunkt i 2012. Den underskrevne konvention vil snarest blive sendt til alle nordiske lande og selvstyrende lande med henblik på ratifikation.

Grønland deltager fortsat aktivt i Handicappolitisk Råd, som er sammensat af embedsmænd fra de nordiske lande og selvstyrende lande. Grønland henter/bidrager i vidensudvekslingen vedrørende handicapforhold.

Grønland varetager i 2011- 2012 formandskabet i redaktionskomiteen for nordisk socialforsikringsportal www.nordsoc.org. Komiteen afholder to årlige møder, hvor forårsmødet 2011 foregik

på Grønlands Repræsentation i København, efterårsmødet i Nuuk og forårsmødet 2012 på Grønlands Repræsentation i København.

På børn, unge og familieområdet, især vedrørende udsatte grupper, har der været embedsmandsdeltagelse i workshop om tidlig indsats i familiecentre, i Helsingfors, Finland. Workshoppen var arrangeret af Nordens Velfærdscenter. Prioriteringen af denne workshop matcher den igangsatte Børn og Unge Strategi, hvor også nordiske erfaringer kan tages med ind i udviklingsarbejdet på børn, unge og familieområdet i Grønland. Grønland har tiltrådt gældende Nordisk Konvention om Social Sikring af 18. august 2003, som giver personer, der flytter mellem de nordiske lande rettigheder vedrørende pensioner, familieydelse, sundhedsydelse og arbejdsløshedsydelse i de nordiske lande og selvstyrende områder/lande.

2.3. Ligestilling.

Grønlands Selvstyre og Nordisk Ministerråd for Ligestilling har i maj 2012 lanceret en webportal med fokus på ligestilling mellem mænd og kvinder i de vestnordiske lande. Webportalen følger op på et fagpolitisk ligestillingsseminar, der blev afholdt i Ilulissat i 2010. Formålet med portalen er at fremme dialog og netværk på områder, hvor vidensdeling og tættere samarbejde mellem de vestnordiske lande kan fremme ligestillingen.

Portalen er primært henvendt til frivillige organisationer og personer, der arbejder for at fremme viden og debat om ligestilling. Det er brugerne selv, der via artikler, debat og sociale medier bestemmer indholdet på portalen.

Webportalen vil i første omgang være online i en periode på to år, hvorefter det vil blive vurderet, om den skal fortsætte. Den kan besøges på denne internetadresse: www.westnordic-equality.org

3. Uddannelse og forskning.

3.1. Generelt om det nordiske samarbejde inden for uddannelses- og forskningsområdet:

Statsministrene har under overskriften ”Norden – ledende i Grøn Vækst” besluttet at prioritere uddannelse og forskning for grøn vækst, hvilket er i tråd med Ministerrådet for undervisning og forsknings (MR-U) egne prioriteringer.

Embedsmandskomiteén for undervisning og forskning (EK-U) har på sit møde i juni 2012 besluttet at støtte et af generalsekretærens fremsatte forslag til prioriteringspuljen om ”Bæredygtig Nordisk Velfærd”, men finder det vigtigt, at NordForsks ansvar knyttet til forskning synliggøres. EK-U besluttede desuden at gennemføre et komparativt studie om velfærdsuddannelserne i Norden. EK-U besluttede desuden, at man gerne ser, at Topforskningsinitiativet (TFI) videreudvikler sit forslag til satsning inden for Grøn Vækst i dialog med Nordisk Ministerråd og andre relevante nordiske partnere.

Der vil desuden blive afholdt et dialogmøde om udviklingen af et nordisk uddannelses- og forsk-

ningssamarbejde inden for Grøn Vækst. Der vil derudover blive udarbejdet et idépapir, som ser nærmere på nordisk samarbejds muligheder inden for uddannelse for Grøn Vækst.

Globaliseringsinitiativer

Det nordiske globaliseringsinitiativ blev indledt i 2007. MR-U har haft ansvar for udvikling og gennemførelse af 4 konkrete globaliseringsprojekter:

- Topforskningsinitiativet (TFI)
- Udvikling af det nordiske forsknings- og innovationsområde
- Fremme af videregående uddannelse
- En god uddannelse for unge og voksne

Derudover har MR-U ansvar for et eScience-projekt og for et delprojekt ”Næring, Læring og Hel-se” inden for rammerne af globaliseringsprojektet ”Helse og Velfærd”. Disse projekter videreføres.

Gennem Topforskningsinitiativet inden for Klima, Energi og Miljø er det største initiativ inden for Ministerrådet nogensinde etableret. Initiativet har i dag en samlet værdi på ca. 700 millioner kroner og opnår gode resultater i forhold til samtlige opstillede målsætninger.

Gennem initiativet ”Fremme af videregående uddannelser” er 16 helt nye unikke nordiske masterprogrammer inden for et bredt spektrum af emner etableret.

Der etableres et såkaldt triangelnetværk (SINO), dvs. Netværk inden for kundskabstriangel (forskning, innovation og uddannelse).

Der vil også ske udbud af Nordisk Master i 2012.

Gennem initiativet ”udvikling af det nordiske forsknings- og innovationsområde” er spørgsmål om det nordiske forskningssamarbejdes fremtidige indretning og relationer til EU behandlet.

Gennem initiativet ”En god uddannelse for unge og voksne” er problemstillingen vedrørende fra-fald løftet frem på den politiske dagsorden, og der etableres nu en fælles ressourcebank med gode eksempler på frafaldsbekæmpelsesinitiativer. Ressourcebankens overordnede formål er at få flere unge til at fuldføre en uddannelse efter folkeskolen samt at fremme voksnes kundskaber og kompetencer som grundlag for personlig udvikling og inkludering i arbejds- og samfundsliv. Konkret vil ressourcebanken introducere nye konkrete værktøjer til, hvordan uddannelsesinstitutioner kan fastholde de unge i uddannelserne eller motivere dem, der har forladt systemet til at vende tilbage.

Med afsæt i den nuværende strategi for MR-U, det igangværende globaliseringsinitiativ og set i lyset af de mere overgribende udviklingsmuligheder for det nordiske samarbejde, har EK-U besluttet at prioritere globaliseringsinitiativerne fremover inden for 3 tematiske policy-felter som grundlaget for uddannelses- og forskningsministrenes engagement i globaliseringsarbejdet:

- Kundskab for Grøn Vækst
- Kundskab for Velfærd
- Kundskabsøkonomi

Vedtagelse af nyt NordPlus program

MR-U har i 2011 vedtaget et nyt NordPlus program, der gælder for perioden 2012-2016. Programmet videreføres på samme niveau som programmet for 2008-2011.

NordPlus programmerne er Nordisk Ministerråds mobilitets- og netværksprogrammer for uddannelsesområdet.

Programmerne støtter samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og uddannelsesaktører i de nordiske og baltiske lande, med det formål at styrke samhørigheden mellem landene samt styrke udviklingen og kvaliteten indenfor uddannelses-området.

De overordnede målsætninger for NordPlus 2012-2016 er at:

- styrke og udvikle det nordiske uddannelsessamarbejde og bidrage til at skabe et nordisk-baltisk uddannelsesområde
- støtte, bygge på, drage nytte af og sprede innovative produkter og processer på uddannelsesområdet gennem systematisk udveksling af erfaringer og god praksis
- bidrage til udviklingen af kvalitet og innovation i uddannelsessystemerne for livslang læring i deltagerlandene gennem uddannelsessamarbejde og samarbejde med arbejdslivet om udviklingsprojekter, udveksling og netværksopbygning
- fremme nordisk sprog og kultur og gensidig nordisk-baltisk sproglig og kulturell forståelse
- styrke sprogforståelsen **særligt blandt** børn og unge i de nordiske sprog, primært dansk, svensk og norsk
- stimulere interessen for, kundskab om og forståelse for de nordiske sprog

Programkomitéen for Nordplus fastsætter særskilte mål for det enkelte delprogram. Disse skal være i overensstemmelse med de overordnede målsætninger for programmet som helhed og skal ikke være for omfattende eller detaljerede.

Programkomitéen er ansvarlig for hele programmet og erstatter således de programkomitéer, der hidtil har været nedsat for hvert delprogram.

Forlængelse af overenskomsten om adgang til videregående uddannelse i Norden.

Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse i Norden er fra 1996. Alle nordiske lande er omfattet af overenskomsten, herunder også de selvstyrende lande. Overenskomsten er siden i flere omgange forlænget, senest i 2009, med udløb ved udgangen af 2012. Overenskomsten skal derfor nu fornyes.

I overenskomsten indgår en betalingsordning, som påvirker landenes bidrag til det fælles nordiske budget. Island og de selvstyrende lande er undtaget fra betalingsforpligtelsen. Danmark har i forbindelse med aftalefornyelsen signaleret behov for at se på størrelsen af landenes bidrag i henhold til betalingsordningen. Der er som følge heraf aftalt ny forhøjet bidragssats.

Evaluering af forskningssamarbejdet

MR-U har ønsket forskningssamarbejdet evalueret. Der er som følge heraf nedsat en såkaldt høj-niveaugruppe, som har afgivet en rapport ”Viljen til forskning”. MR-U har drøftet rapportens anbefalinger og har besluttet at støtte en fortsat udvikling af samarbejdet vedrørende Forskningsinfrastruktur i Norden, at se nærmere på en gradvis åbning af den nationale forskningsfinansiering i Norden og at se nærmere på, hvordan det nordiske forskningssamarbejde kan udvikles i relation til EU.

MR-U har desuden bedt EK-U forberede en diskussion om den fremtidige udvikling af NordForsk til MR-Us møde i forbindelse med sessionen 2012. Heri indgår også en stillingtagen til de selvstyrende landes ansøgning om fuldt medlemskab af bestyrelsen for NordForsk.

Formidling af forskningsrapporter

Naalakkersuisoq for Uddannelse og Forskning har ønsket diskuteret i MR-U, hvordan man kan benytte forskningsrapporter udarbejdet af Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé (NORDBUK). Baggrunden herfor er, at NORDBUK de senere år har fået udarbejdet et antal forskningsrapporter, som beskriver børn og unges vilkår på udvalgte områder. Men det er påvist, at NORDBUK bedre kan anvende rapporterne og de forslag til tiltag, som indgår i disse. En målsætning kunne derfor være i den kommende periode at udarbejde en sammenfatning af forskningsrapporternes anbefalinger, således at dette materiale kunne udnyttes inden for det tværsektorielle samarbejde.

På baggrund af denne anmodning har EK-U på sit møde i juni 2012 drøftet sagen. NORDBUK har til brug herfor oplyst, at komitéen vil arbejde for en bedre udnyttelse af de rapporter, som de har igangsat/støttet. Anbefalinger i disse vil eventuelt kunne sammenstilles og udnyttes bedre indenfor NORDBUKs tværsektorielle tilgang og arbejde. EK-U finder det vigtigt, at det arbejde, som NORDBUK gennemfører, støtter op om og er godt forankret i de aktuelle sektorer, det omhandler. Dette er arbejde, som kan forbedres, og der er blandt andet iværksat en tværsektoriel arbejdsgruppe i sekretariatet, hvor repræsentanter fra NORDBUK mødes op til 4 gange om året. Dette er et led i at sikre bedre synergi mellem tiltag i regi af NORDBUK og den aktuelle sektor.

Der er desuden et igangværende tiltag med en forskningskoordinator inden for de nordiske landes indsats mod ungdomsarbejdsløshed og dropout. Dette tiltag vil kunne kobles med den satsning, som NordForsk har på frafald inden for programmet «Education for tomorrow» og Nordens Vel-færdscenters arbejde med en ressourcebank mod frafald.

Sprogkampagnen

Sprogkampagnen blev initieret i 2009 og videreført i 2010 og 2011. Kampagnen skulle stimulere børn og unges evner til at forstå hinanden og kommunikere med hinanden på dansk, norsk og svensk. MR-U har bevilget 3,8 millioner kroner til kampagnen, som også er støttet af MR-SAM, Nordisk Kulturfond og NORDBUK. Den nordiske kampagne blev suppleret af nationale kampagner, herunder også i Grønland.

Sprogkampagnen har i stor grad gennem en lang række medieopslag og arrangementer rettet mod lærere og kulturarbejdere lykkedes med at vække opmærksomhed herom.

Igennem tiltag som studenterkonkurrencer, chat-time og ambassadørklasser på Facebook, forfatterbesøg til skoler og spil-aktiviteter er børn og unge kommet i tale. Via et seminar om digital

sprogundervisning og et pilotprojekt om undervisningsmetoder for børn i de små klasser, vil man fremover kunne tilbyde en endnu bedre og mere målrettet sprogundervisning og sproglæring.

Kampagnen resulterer desuden i tre store net-ressourcer for lærere, hvor træning af lytteforståelse og opbygning af sprogkompetence kan bidrage til opbygning af nordisk identitet. Kampagnetiltagene har i stor grad samarbejdet med hinanden og med nationale tiltag, også tiltag udenfor kampagneregi.

Efter aftale med Grønlands Selvstyre blev der i forbindelse med kampagnen afsat kampagnemidler til et tiltag, som varetager grønlandske børn og unges særlige behov i mødet med dansk og eventuelt også norsk og svensk. Opgaven løses af Inerisaavik.

Det er desuden afsat kampagnemidler for at få en grønlandsk del ind i projektet Nordisk Børneordbog på nettet.

Der blev tildelt et rejsestipendium til grønlandske lærere og andre, som arbejder med danskundervisning, for at de skulle kunne deltage i kampagnekonferencen "Hvorfor er dansk så svært?". Der var deltagelse af flere fra Grønland i arrangementet.

KNR har både i 2010 og 2011 bragt nyheder om det nordiske sprogsamarbejde. Det nordiske sprog møde i Grønland handlede om sprog: Modersmål, andetsprog, nabosprog og fremmedsprog. Der var blandt andet deltagelse fra studerende ved Socialpædagogisk Seminarium som en del af deres dansk kursus.

Mulig omorganisering af sprogområdet:

Den nuværende organisering af sprogområdet er indført i 2009. Der er foretaget en evaluering af organiseringen og som følge heraf udarbejdet en evalueringsrapport, som har været drøftet i EK-U. EK-U har på baggrund heraf besluttet at forlænge den nuværende organisering af sprogområdet med et år – til og med udgangen af 2013.

EK-U vil behandle sagen senere i år, og den hidtidige prioritering af børn og unge vil blive balanceret mod andre vigtige spørgsmål knyttet til det nordiske samarbejde inden for sprog.

Temadiskussioner:

Temadiskussion om uddannelse og forskning for videreudvikling af den nordiske velfærdsmodel
Som opfølgning på temadiskussionen iværksættes to nye initiativer under titlen "Ny Nordisk Velfærd" som en del af helse og velfærdsprogrammet:

- "Kompetence for Kvalitet og Arbejde"
- "Velfærdsprofessionerne – attraktivitet og nye kompetencebehov"

Der vil desuden blive gennemført et komparativt studie vedrørende velfærdsuddannelserne i Norden.

Temadiskussion om samarbejde, arbejdsfordeling og koncentration (SAK) inden for videregående uddannelse i Norden

Grønland nævnte under temadiskussionen bl.a., at Ilisimatusarfik vil indlemme fag fra en nordisk master i offentlig forvaltning i tyndtbefolkede områder, i egen master for efteruddannelsen af bachelorer, der arbejder i den grønlandske forvaltning. Dette er et eksempel på et nordisk samarbejde, som handler om at udvikle sammen og bruge hinanden på de fagområder, hvor hver især er stærke.

På baggrund af temadiskussionen vil der søges tilvejebragt et tættere samarbejde inden for de videregående uddannelser i Norden. Der vil blive udarbejdet oplæg herom til MR-Us møde i forbindelse med sessionen 2012.

Organisering af NVL

Der er gennemført en evaluering af NVL (Netværk for voksnes læring) og truffet beslutning om netværkets videreførelse.

NVL har fungeret siden januar 2005. Vox, som er et nationalt fagorgan for kompetencepolitik, i Norge, har været forvaltningsorgan for NVL siden 1. juli 2009.

Evalueringen viser, at NVL har skabt en række væsentlige resultater inden for de fire prioriterede temaer: kompetenceudvikling, kvalitetsudvikling, validering og vejledning. Herudover vurderes det også, at NVL formår at løse de formidlings- og policy-opgaver, som er beskrevet i virksomhedsplanerne.

EK-U besluttede på den baggrund at videreføre NVL for en fireårig periode 2013-2016. Det blev desuden besluttet, at Vox fortsætter som forvaltningsorgan for NVL for en fireårig periode 2013-2016.

Samarbejdet under MR-U

EK-U besluttede på mødet den 8. december 2011 at nedsætte en arbejdsgruppe om samarbejdet under MR-U. Baggrunden for at nedsætte arbejdsgruppen skal dels findes i det norske sektorprogram for uddannelse og forskning 2012, dels i MR-U's strategi for 2011-2013. Arbejdsgruppen har afgivet en rapport med en række anbefalinger.

EK-U har på sit møde i juni 2012 tilsluttet sig principperne i anbefalingerne. Dette medfører, at EK-U fremover vil anvende ad hoc arbejdsgrupper, tænketanke og nationale myndigheder og lignende for at frembringe indspil og underlag for ministerrådets arbejde i stedet for at benytte faste arbejds- og rådgivningsgrupper. EK-U har bedt Ministerrådets Sekretariat i samråd med formandskabet og det kommende formandskab at udarbejde en implementeringsplan. Der skal heri også indgå bemærkninger om forankring i landene og ressourcespørgsmålet.

3.2. Opfølgning på Nordisk Strategi

Som opfølgning på Nordisk Strategi har Departementet for Uddannelse og Forskning udarbejdet en handlingsplan. Handlingsplanen knytter sig til opfølgning på de målsætninger, der er nævnt i strategien.

3.2.1. Uddannelsesområdet

På uddannelsesområdet er målsætningerne i Nordisk Strategi følgende:

- Øget deltagelse i NordPlus programmet
- Deltagelse i Nordiske Masteruddannelser
- Deltagelse i samarbejde om livslang læring
- Deltagelse i samarbejde om frafaldsbekæmpelse
- Deltagelse i modeller for bedre udnyttelse af pædagogisk udbytte og effektiv ressourceanvendelse vedrørende specialundervisning i grundskolen
- Deltagelse i samarbejde på førskoleområdet

Øget deltagelse i NordPlus programmet

Der gøres allerede i dag i vid udstrækning brug af NordPlus programmet, først og fremmest af uddannelsesinstitutionerne til samarbejde, herunder netværksetablering, og udveksling af lærere og studerende.

I handlingsplanen er der lagt op til, at målsætningen opnås gennem deltagelse i programkomitéens møder og afrapportering herom, informationstiltag, deltagelse i NordPlus' Voksen skriveseminar i Vilnius og gennem evaluering af ansøgningsrunden i relation til deltagelse fra Grønland.

Der er udpeget observatør til programkomitéen, og der har været grønlandsk deltagelse i skriveseminaret. Gennem samarbejde herom først og fremmest mellem Nordens Institut i Grønland (NAPA) og hovedadministrator af programmet (Norwegian Centre for International Cooperation in Education (SIU)) forventes en række forskellige informationstiltag iværksat. Evaluering af ansøgningsrunden sker på baggrund af statistiske oplysninger fra hovedadministrator.

Deltagelse i Nordisk Master programmer.

Der har endnu ikke været grønlandsk deltagelse i et nordisk master program, men som anført under beskrivelsen af temadiskussionen om SAK vil Ilisimatusarfik indlemme fag fra en nordisk master i offentlig forvaltning i tyndtbefolkede områder, i egen master for efteruddannelsen af bachelorer, der arbejder i den grønlandske forvaltning.

I handlingsplanen lægges der op til iværksættelse af informationstiltag vedrørende programmet i 2012. Iværksættelse heraf har afventet nærmere besked om programmets videreførelse i 2012.

Nordisk Master programmer administreres også af SIU. Informationstiltag vil derfor også iværksettes i et samarbejde mellem NAPA og SIU.

Deltagelse i samarbejde om livslang læring

Der pågår et stort arbejde i Grønland inden for nordisk samarbejde om livslang læring. Dette sker først og fremmest i regi af netværket for voksnes læring (NVL), hvor Grønland har sin egen nationale koordinator.

I handlingsplanen lægges der op til iværksættelse af aktiviteter i forbindelse med Norges formandskabsprogram, aktiviteter i regi af NVL og informationstiltag.

Departementet har været en aktiv medspiller i SVL (Rådgivningsgruppen for Nordisk Samarbejde om Voksnes Læring) for herigennem at påvirke organisationen af området og temaer for fremtidig fokus.

Grønlands NVL- og SVL-repræsentanter indgår i en styregruppe for voksenlæringsområdet sammen med en repræsentant for Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked og Center for Vejledning i Grønland. Herigennem koordineres nationale synspunkter og tiltag. Samtidig arbejdes der i styregruppen på en koordination af synspunkter på tværs af de selvstyrende områder.

Deltagelse i samarbejde om frafaldsbekæmpelse

I handlingsplanen lægges der op til deltagelse i konkrete projekter vedrørende frafaldsbekæmpelse og aktiviteter i forbindelse med Norges formandskabsprogram.

Grønland vil deltage aktivt i den ressourcebank om frafaldsbekæmpelse, som vil blive iværksat som en del af globaliseringsinitiativet ”en god oplæring for unge og voksne”. Der henvises for uddybning herom til afsnittet vedrørende globaliseringsinitiativer.

Deltagelse i modeller for bedre udnyttelse af pædagogisk udbytte og effektiv ressourceanvendelse vedrørende specialundervisning i grundskolen

Det er anført i handlingsplanen, at der i foråret 2012 påregnes færdiggjort en kortlægning af specialundervisningen i de nordiske lande, og at der forventes opfølgning herpå.

Gennem Inerisaavik har Grønland afleveret en udførlig beskrivelse af specialundervisningen i Grønland.

Der påregnes opfølgning på rapporten både i nordisk og nationalt regi.

Deltagelse i samarbejde på førskoleområdet

I handlingsplanen er det anført, at der påregnes aktiviteter i forbindelse med Norges formandskabsprogram og deltagelse i nordisk arbejdsgruppe på førskoleområdet.

Det kan oplyses, at Departementet for Uddannelse og Forskning er repræsenteret i og aktivt deltager i arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppens seneste møde blev holdt i Nuuk i 4. - 6. september 2012 og fokuserede blandt andet på et komparativt studie af førskoleområdet, udvikling af fælles indikatorer og bæredygtighed i førskoleområdet.

3.2.2. Forskningsområdet.

På forskningsområdet er målsætningerne i Nordisk Strategi følgende:

- Fuldt medlemskab af bestyrelsen for NordForsk

- Deltagelse i topforskningsinitiativer inden for energi, klima og miljø
- Afdækning af mulighederne for etablering af Nordic Center of Excellence inden for et eller flere områder
- Deltagelse i nordiske forskeruddannelse
- Deltagelse i samnordiske forskningsmiljøer

Fuldt medlemskab af bestyrelsen for NordForsk

I handlingsplanen er det anført, at der vil ske sikring af, at problemstillingen bliver synliggjort og forberedt i arbejdet med opfølgning på evalueringsrapporten ”Vilje til forskning”.

Naalakkersuisoq for Uddannelse og Forskning har på MR-U's sidste møde 2011 påpeget vigtigheden af, at ansøgningen fra de selvstyrende lande snarest behandles. MR-U besluttede efter anbefaling herom fra generalsekretæren i den forbindelse at medtage ansøgningen i opfølgningsarbejdet vedrørende evalueringen af forskningsområdet.

Der pågår aktuelt opfølgning på evalueringsrapporten. For så vidt angår ansøgningen om fuldt medlemskab er det besluttet i EK-U, at dette vil ske i forbindelse med MR-U's drøftelse af den fremtidige organisering af NordForsk. Dette forventes at ske ved MR-U's møde i forbindelse med sessionen 2012.

Deltagelse i topforskningsinitiativer inden for Energi, Klima og Miljø

Der er allerede stor grønlandsk deltagelse i topforskningsinitiativerne inden for Energi, Klima og Miljø. Der henvises herom til beskrivelsen heraf i Nordisk Redegørelse 2011.

I handlingsplanen er det anført, at der vil blive afholdt et miniseminar med relevante forskningsinstitutioner om programmet og mulighederne for at deltage heri. Nordisk Ministerråds Sekretariat og NordForsk agtes inviteret hertil. Det har endnu ikke været muligt at afholde miniseminar, men der arbejdes fortsat herpå.

NordForsks bestyrelse har afholdt møde i Grønland i juni 2012. I denne forbindelse blev der afholdt et møde om forskningsprioriteringer i de selvstyrende lande. Seminaret gav samtidig mulighed for, at grønlandske forskningsinstitutioner kunne drøfte relevante nordiske problemstillinger og samarbejdsmuligheder med NordForsk.

Afdækning af mulighederne for etablering af Nordic Center of Excellence inden for et eller flere områder.

Som nævnt i Nordisk Redegørelse 2011 indgår Grønlands Klimaforskningscenter i ikke mindre end 3 Nordic Centres of Excellence (NCE) i regi af topforskningsinitiativet inden for Klima, Miljø og Energi. Der er i nævnte redegørelse både en forklaring på, hvad NCE'er, og hvilke NCE'er centret indgår i.

I handlingsplanen er det anført, at der vil blive afholdt møde med Nordisk Ministerråds Sekretariat og NordForsk om mulighederne for etablering af NCE'er set i forhold til grønlandske forskningsinstitutioner, og at disse orienteres om betingelser for at kunne blive NCE og om betydningen heraf. Dette er endnu ikke realiseret, men der arbejdes på at få det gennemført i løbet af efteråret.

Deltagelse i nordisk forskeruddannelse

I handlingsplanen er det anført, at der vil blive afholdt møder med forskningsinstitutionerne om deres behov og møde med NordForsk om mulighederne for at tilgodese behovene. Dette er endnu ikke realiseret, men søges gennemført i løbet af året.

Deltagelse i samnordiske forskningsmiljøer

I handlingsplanen er det anført, at der vil blive gennemført aktiviteter i forbindelse med Norges formandskabsprogram, møde med forskningsinstitutionerne om deres behov og møde med NordForsk om realisering af institutionernes behov. Dette er endnu ikke realiseret, men søges gennemført i løbet af året.

4. Fiskeri, Fangst og Landbrug.

4.1. Samarbejdet i Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug.

Det norske program har på fiskeriområdet titlen ”Havet er fremtiden” med fokus på marin resourceforvaltning og grøn vækst.

Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug deltog i Nordisk Ministerråds sommermøde (MR-FJLS) i Trondheim 28. - 29. juni 2012.

Naalakkersuisoq Ane Hansen lagde i sin deltagelse bl.a. vægt på at arbejde for det grønlandske ønske om, at havets levende ressourcer bør forvaltes ud fra en økosystembaseret tilgang, således at man tager hensyn til det samlede økosystems bæreevne. Efter grønlandsk opfattelse er en forvaltning med dette udgangspunkt på et biologisk grundlag den eneste fremgangsmåde, der kan sikre en bæredygtig fangst og fiskeri i de kommende år.

Grønland arbejder fortsat for en certificering af fiskeriet, således at man kan opnå de bedst mulige priser for grønlandske fiskeriprodukter. I denne sammenhæng er erfaringsudvekslingen med de andre nordiske lande specielt vigtig.

De nordiske ministre, der var samlet i Trondheim, vedtog en fælles erklæring om fødevarerområdets vigtige placering i det videre arbejde. I den såkaldte ”Nidaroserklæring” understreger de nordiske ministre de fødevarerproducerende erhvervs ansvar for Grøn Vækst. Det handler bl.a. om en økosystembaseret brug af naturen, reduktion af spild, mindskelse af affald, øget anvendelse af forskning og innovation samt et styrket regionalpolitisk samarbejde.

4.2. Ny Nordisk Mad.

Deltagelse i Ny Nordisk Mad programmet er også højt prioriteret fra grønlandsk side. Et program, der lægger vægt på optimal bæredygtig produktion og fordeling af lokalt producerede fødevarer,

er helt i overensstemmelse med Naalakkersuisuts øvrige prioriteringer for en bæredygtig udvikling som f.eks. øget lokal beskæftigelse og mindskelse af mængden af importvarer.

Der er 6 projekter, der kører under programmet, hvoraf *Nordic Food Diplomacy*, *Mad til Mange* og *Børn og Mad* projekterne har haft størst relevans for Grønland og de initiativer, Selvstyret arbejder med på området.

5. Miljø- og Naturområdet.

5.1. Generelle aktiviteter indenfor det nordiske samarbejde på miljø- og naturområdet.

Indenfor Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø område har der været deltagelse i en række møder og initiativer i det forløbne år.

Medlem af Naalakkersuisut og departementschefen for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø deltog i Nordisk Råds session i København i november 2011. Desuden deltog de i det nordiske miljøministermøde (MR-M) den 2. november 2011 i København. Her lagde medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø specielt vægt på, at man i det kommende miljøhandlingsprogram har særlig fokus på hormonforstyrrende stoffer, havmiljøet i Arktis, biologisk mangfoldighed, bæredygtig udnyttelse af ressourcer og økosystem tjenester, hvilket er vigtige indsatsområder for Grønland.

Departementet har derudover deltaget aktivt i afholdte EK-M samt AU møder i den forløbende periode, hvor der har været fokus på grøn økonomi, klima og Natur- og Miljøprisen.

5.2. Nordisk Ministerråds Miljøsektors Miljøhandlingsprogram.

I 2011 startede udarbejdelsen af miljøhandlingsprogram (MHP) for 2013-2018. NNPAN har deltaget aktivt i skrivearbejdet med MHP. De områder, som departementet har arbejdet for at få inkluderet i MHP, er blandt andet havmiljøet i Arktis og miljøgifte, herunder hormonforstyrrende stoffer. Yderligere har man arbejdet for at medtage emner vedrørende biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester. Resultatet er således, at alle ovenstående emner er kommet med i MHP. Arbejdet forsætter i 2012, hvor det regnes med at MHP godkendes ved før årsskiftet.

5.3. Natur- og Miljøprisen.

I 2011 har evalueringsarbejdet af Nordisk Råds Natur- og Miljøpris fortsat. Departementet har fortsat bistået med rådgivning og vejledning til den grønlandske repræsentant i Natur- og Miljøpriskomiteen.

5.4. Øvrige aktiviteter.

På dette område skal der peges på projektet, hvor målet er at få lavet en screeningsundersøgelse af forekomsten af medicinrester og stoffer fra produkter til personlig pleje i miljøet i hovedstadsområderne i Færøerne, Island og Grønland.

Undersøgelsen baseres på stikprøver af spildevand, sediment, recipienter og fra renseanlæg og der, hvor påvirkningen er størst, det vil sige ved sygehuse og lignende. De stoffer, der undersøges for, er nogle af de mest anvendte medicintyper i landene og nogle stoffer fra produkter til personlig pleje fundet fra lignende undersøgelser i Norge, Sverige og Danmark. Projektet afsluttes i 2012.

6. Boliger, Infrastruktur og Trafik.

6.1 Pumped-storage¹

I februar 2010 udarbejdede Arbejdsgruppen for Energiforsyning i Tyndt Befolkede Områder (kaldet TBO) et oplæg til et feasibility-studie om muligheder og vilkår for at gøre pumped-storage til et regulerbart energilager ved hjælp af vedvarende energikilder. Samtidigt planlagdes en konference om Energilagring i vand, der siden gennemførtes i september 2010 på Færøerne. Feasibility-studiet blev ved den lejlighed yderligere styrket og igangsat som et projekt hos det rådgivende ingeniørfirma Grøntmij-CarlBro (Senere Grøntmij). Det er Arbejdsgruppen for Tyndt Befolkede Områder (kaldet TBO), der har leveret forslag til lokaliteter for feasibility-studiet, som sigtede efter at have aktualitet for Grønlands mange små samfund, nogle lokaliteter på Færøerne, små kystnære samfund på Island og i Vestnorge, samt for andre små isoleret beliggende samfund i hele Norden.

Efter drøftelser og skitser blev der udvalgt to lokaliteter, nemlig Suderoy på Færøerne og Sarfannguaq i Grønland. Den afsluttende rapport er færdiggjort i 2012.

Generelt har Færøerne et godt vindklima, mens Grønlands muligheder for udnyttelse af vedvarende energikilder er meget differentierede fra lokalitet til lokalitet. Projektet har opstillet en række scenarier og simuleret resultater. Studiet viser for Suderoy, at de gode vindforhold og udnyttelsen af eksisterende reservoirer giver så gode resultater, at der er grund til at arbejde videre frem til et skitseprojekt.

Studiet for Sarfannguaq viser, at det er en kæmpe udfordring at indpasse en stor andel vedvarende energi i et lille el-system. Teknologien med at anvende vind direkte på nettet skaber vanskeligheder med frekvensstyringen. Der kan ikke umiddelbart konstateres økonomiske gevinster med to eller flere produktionsenheder til det lille lokalsamfund.

6.2. Hvidbogen ”Nordisk strategi for energioptimering i skibsfarten i det vestnordiske område”

¹ Vand pumpes op i højtliggende vandbassiner med energi fra vindkraft, hvorfra det anvendes til at drive vandkraftanlæg under vindstille

I 2011 udarbejdede Arbejdsgruppen for Energiforsyning i Tyndt Befolkede Områder (TBO) hvidbogen ”Nordisk strategi for energioptimering i skibsfarten i det vestnordiske område”, der sætter fokus på behovet for mere grøn energi i den blå sektor i Vestnorden.

6.3. Forsyning af Østgrønland

Naalakkersuisut iværksatte på baggrund af Inatsisartuts beslutning vedrørende pkt. 78 på Inatsisartuts efterårssamling 2010 en undersøgelse af mulighederne for alternativ godsforsyning af Østgrønland fra Island. Beslutningen er truffet på baggrund af rekommandation nr. 6/2010 fra Vestnordisk Råd.

Undersøgelsen blev gennemført i 2011 og omfattede bl.a. interview med interessenter i Østgrønland og Island, og en rapport blev offentliggjort i maj 2012. Rapporten anbefaler, at det nuværende transportsystem i det store hele bevares intakt, men at der foretages få tilpasninger. I forhold til søtransport anbefales det således, at den primære forsyning fortsat bør ske med skibe fra Royal Arctic Line (RAL) og med Aalborg som basishavn. I forhold til lufttransport er konklusionen, at denne løsning, som det er tilfældet nu, primært bør benyttes i perioder, hvor transport med skib ikke er mulig.

6.4. Luftfartsaftale mellem Grønland og Island

Den 12. december 2011 underskrev Trafikstyrelsen og repræsentanter fra den islandske regering en ny luftfartsaftale mellem Island og Grønland. Aftalen blev politisk godkendt af Naalakkersuisut den 30. december.

De væsentligste punkter i aftalen er:

- Der vil i fremtiden være fri flyvning, hvad angår frekvens og kapacitet på passagerruteefarten mellem følgende byer i henholdsvis Island og Grønland: Reykjavik, Keflavik, Akureyri og Egilstadir og Nuuk, Sisimiut Ilulissat, Narsarsuaq, Kulusuk og Nerlerit Inaat.
- Der vil i fremtiden være fri flyvning, hvad angår frekvens og kapacitet på fragtrute-flyvning mellem de to lande ved flyvninger videre til/fra et tredje land.
- Procedurene for behandlinger af ansøgninger om charterflyvninger skal i fremtiden gøres mere gennemskuelig for selskaberne, og behandlingstiden skal sættes ned.

6.5. Regionalpolitik

Regionalpolitisk prioriterer Naalakkersuisut styrkelsen af samarbejdet i Vestnorden, der omfatter et overordnet, tværfagligt samarbejde mellem relevante myndigheder og institutioner. Indsatsen på det regionalpolitiske område skal ses i sammenhæng med den fysiske planlægning samt arbejdet med den arktiske SDI² (Spatial Data Infrastructure). Den arktiske SDI er et pan-arktisk samarbejdsinitiativ mellem de otte arktiske lande, hvoraf Norden udgør de fem. Grønland har ansvaret for levering af elektroniske kort og geodata for de sektorområder, som Grønland har hjemtaget. Det nordiske samarbejde spiller derfor en central rolle i arbejdet med at opbygge én samlet arktisk

² Elektronisk arealkortlægning

webGIS platform, som skal have leveret kort- og geodata fra Grønlands offentlige geodataportal, NunaGIS.

Den arktiske SDI skal sikre, at hele det arktiske område er kortlagt, således at alle lande har adgang til et entydigt elektronisk kort. Dette er specielt vigtigt i forbindelse med redningsaktioner e.lign. hvor flere lande skal koordinere deres indsats om et bestemt geografisk punkt.

7. Sundhed

I 2012 har Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed og Departementet for Sundhed fastholdt de mål og prioriteringer for det nordiske samarbejde på sundhedsområdet, der sidste år blev fastlagt i Naalakkersuisuts Nordiske Strategi.

Der er således på såvel minister -og embedsmandsniveau som blandt fagfolk arbejdet med spørgsmål relateret til kvalitet, beredskab, folkesundhed, anvendelse af IT i sundhedssektoren, samt indsatser overfor særligt udsatte grupper.

Desuden er der arbejdet på at styrke relationerne til mulige vestnordiske og arktiske samarbejdspartnere.

7.1. Politisk samarbejde vedrørende sundhedsspørgsmål. Ministerniveau.

7.1.1. Vestnordisk Sundhedsministermøde.

Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed Agathe Fontain var i marts 2012 vært ved det første Vestnordiske Sundhedsministermøde. Ved mødet deltog dele-gationer fra Færøerne og Island, herunder den færøske sundhedsminister Karsten Hansen og den islandske Velfærdsminister Guðbjartur Hannesson.

Formålet var at identificere spørgsmål og temaer af fælles interesse, herunder også potentielle samarbejdsområder. Mødet var delt op i tre sessioner under følgende temaer: Velfærd, Udenlandssamarbejde samt Demografi, organisation og styring. Ved hver session var der oplæg fra Færøerne, Island og Grønland samt en diskussion mellem ministre og oplægsholdere. Ved mødet opnåede deltagerne et indblik i hinandens best practices og der blev identificeret flere fælles interesseområder. Desuden besluttede ministrene, at der fra nu af hvert år skal afholdes et Vestnordisk Sundhedsministermøde i et af de tre lande.

7.1.2. Møde i Ministerrådet for Social og Helse 2012.

Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed deltog den 11 - 12. juni 2012 i det årlige møde i Nordisk Ministerråd for Social og Helse. Norge har formandskabet for Nordisk Ministerråd i 2012, og mødet afholdtes således i Bergen.

Foruden de ordinære ministerrådssager var temaet for mødet ”Bæredygtig sundhed og velfærd”. Under dette tema diskuterede ministrene spørgsmålene ”Velfærdsstatens betydning for folkesundheden – og folkesundhedens betydning for velfærdsstaten” og ”Omstillinger og dynamik for mennesker og samfund – hvordan bevares social sikkerhed?” Ved mødet underskrev Medlem af

Naalakkersuisut for Sundhed Nordisk Konvention for Social Sikring. Desuden blev der vedtaget nye mål for nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet.

7.2. Nordiske aktiviteter på embedsmands- og ekspertniveau.

7.2.1. E-Helse.

IT-baserede løsninger såsom telemedicin er vigtige redskaber, når der leveres af sundhedsydelser i et så geografisk spredt samfund som det grønlandske. Derfor er nordisk samarbejde om E-helse og herunder særligt telemedicin højt placeret på sundhedsområdets nordiske dagsorden. E-helse betyder ”den strategiske anvendelse af informations- og kommunikations teknologier (IKT) i sundhedsvæsenet for at sikre udnyttelsen af teknologiernes potentiale til at sikre effektive behandlingsforløb til gavn for patienterne”.

Departementet for Sundhed deltager fortsat i den nordiske arbejdsgruppe om E-Helse, hvis mandat fornyedes i 2011. Gruppens formål er at udgøre et centralt forum for vidensdeling mellem de nordiske lande, samt at bidrage til at sikre de nordiske landes position som førende indenfor E-Helse. E-helsegruppens mandat blev fornyet i 2011, og i 2012 vil der blive indgået en samarbejdsaftale mellem det nordiske eHelse forskningsnetværk og den nordiske eHelse Gruppe. Forskningsresultaterne herfra vil indgå i kommunikation, rådgivning mm. som eHelsegruppen vil videreformidle til leverer til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

7.2.2. Nordisk samarbejde om beredskab

Idet katastrofer og epidemier ofte går på tværs af landegrænser og således bedst håndteres tværnationalt, er beredskab et højt prioriteret og ofte tilbagevendende emne i det nordiske arbejde på sundhedsområdet. Dette samarbejde har givet gode resultater, både direkte i form af vidensdeling og udveksling af best practices, og indirekte i form af et velfungerende netværk, der senest viste dets værdi i forbindelse med askeskyen i foråret 2011.

Departementet for Sundhed var i 2012 fortsat repræsenteret i de nordiske samarbejds-fora vedrørende beredskab; Svalbardgruppen og Nordic Health Preparedness (Nordisk Helseberedskab). Der afholdes årligt et møde i hvert af de to fora, som bl.a. udveksler viden og erfaring om kriseberedskab og sygdomsbekæmpelse. Svalbardgruppen har i 2011 og 2012 arbejdet videre omkring retningslinjer for samarbejdet omkring beredskab imellem de nordiske lande.

7.2.3. Tidligt forebyggende indsatser og forebyggelse

Forebyggelse er et nøgleord i sundhedsvæsenets virke i Grønland. Der satses også på vidensdeling og erfaringsudveksling om forebyggelse i nordisk regi.

Departementet deltager i arbejdsgruppen vedr. tidligt forebyggende indsatser overfor familier i risiko for social marginalisering. Projektet ledes af Nordisk Velfærdscenter og pga. det grønlandske sundhedsvæsenes erfaringer fra projektet Tidlig Indsats for den gravide familie, er Grønland en central deltager i arbejdsgruppen. Projektet har i maj 2012 afholdt en afsluttende konference, men det forventes, at samarbejdet på området fortsætter i en eller anden form. Misbrug er også et vigtigt fokusområde i det nordiske samarbejde, og Grønland har i det seneste år været repræsenteret ved Nordisk Rusmiddelseminar. Endvidere er Grønland repræsenteret i NFBO, Nordisk forening mod børnemishandling og omsorgssvigt.

7.2.4. Deltagelse i NORA Region Conference 2012.

Departementet for Sundhed planlægger endvidere at deltage ved NORAs konference til november 2012. Temaet for konferencen er levering af offentlige serviceydelser i tyndt befolkede regioner, hvilket er en central udfordring i det grønlandske sundhedsvæsen.

7.2.5. Nordisk samarbejde om kvalitet.

Kvalitetssikring er et prominent fokusområde i det grønlandske sundhedsvæsen og vidensdeling om muligheder og best practices er derfor på Naalakkersuisut for Sundheds dagsorden for det nordiske samarbejde. Departementet for sundhed har været en aktiv deltager i dette samarbejde igennem flere år; et samarbejde, der er af stor værdi for udviklingen af det grønlandske sundhedsvæsen. I 2010 afsluttedes grunddelen af det Nordiske Kvalitetsprojekt, men der pågår stadig en del af arbejde i relation til projektet.

7.2.6. Koordinering på embedsmandsniveau.

På embedsmandsniveau diskuteres spørgsmål indenfor sundheds- og socialområdet i Embedsmandskomiteen for Social og Helse under Nordisk Ministerråd. Departementet for Sundhed har i det forløbne år været en aktiv deltager i dette samarbejdsforum, som typisk mødes 3-4 gange om året og som bl.a. deltager i koordineringen af de årlige møder i Ministerrådet for Social og Helse, tager stilling til rekommandationer og projektforslag, samt andre spørgsmål af administrativ art. En ny strategi for det nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet er p.t. under udarbejdelse i EK-S regi.

8. Finansier.

8.1. Samarbejde på skatteområdet

I 2005 blev den nordiske skatteportal åbnet. Målsætningen var at gøre det lettere for borgerne i de nordiske lande at få svar på skatte spørgsmål. Eftersom regelsæt og lovgivning i de nordiske lande er forskellige, er informationen opdelt efter lande.

Skatteportalen får stigende betydning i en periode, hvor arbejdskraften oftere skifter fra land til land. På linje med den færøske og den ålandske del af skatteportalen er den grønlandske del af ressourcemæssige grunde ikke så veludbygget som de større nordiske landes.

Det er hensigten, at Grønland fortsat skal bidrage til den nordiske skatteportal. Dette betyder, at den opdateres, og man vedligeholder de oplysninger, som fremgår af portalen.

Grønland har gennem de seneste år deltaget i et nordisk projekt vedrørende indgåelse af skatteaftaler med de såkaldte finanscentre, d.v.s. lande eller jurisdiktioner med stærk bankhemmelighed og som oftest lav eller ingen beskatning. Aftalerne vedrører udveksling af skatteinformation. Siden opstarten er der indgået 36 aftaler. Projektet forventet afsluttet med udgangen af 2012.

8.2. Tjenestemandsudveksling i Norden

Nordisk Ministerråd afsætter midler til udveksling af administrative offentligt ansatte medarbejdere mellem de nordiske lande. Ordningen omfatter for Grønlands vedkommende tjenestemænd og overenskomstansatte under Selvstyret med underliggende institutioner eller i en kommune.

Fra administrationen i de enkelte lande er der udpeget ansvarlige institutioner, hvori der er udpeget en kontaktperson.

Der afholdes 2 gange årligt møde med den udpegede kontaktperson sammen med Nordisk Ministerråd. Om foråret holdes der møde skiftevis i de nordiske lande. Grønland var vært i 2012. Om efteråret afholdes mødet ved Nordisk Ministerråd i København, hvor mødet i år er i november 2012.

Under møderne drøftes, hvor mange medarbejdere der har søgt til ordningen, hvilke lande har brug for ekstra midler, udveksle erfaringer, og hvad de enkelte lande gør med hensyn til at reklamere for ordningen.

Ét af landene har i 2011 udarbejdet en lille film og interviewet personer, som har haft udveksling i et andet land. For at alle de øvrige lande kan gøre god brug af det, har man lavet en grønlandsk undertekst, som vil blive lagt på Selvstyrets hjemmeside.

Formålet med tjenestemandsudvekslingen er at give medarbejderne i de offentlige forvaltninger mulighed for at lære forholdene inden for deres sagsområde at kende i de nordiske lande, gennem tjeneste i en forvaltning i et af de øvrige nordiske lande. I arbejdet med udvikling af den offentlige sektor er det internationale perspektiv af allerstørste betydning for at kunne opretholde og videreudvikle vores velfærd. Gennem arbejde i en forvaltning i et af de øvrige nordiske lande gives medarbejderne en indsigt indefra i de øvrige landes institutioner. I en praktisk sammenhæng gives mulighed for at studere og arbejde med andre metoder for problemløsning i det miljø, hvor metoderne er udviklet.

Reglerne, som er gældende omkring tjenstemandsudvekslingen, fastsættes af Nordisk Ministerråd. Nordisk Ministerråds Sekretariat har ansvaret for den fælles nordiske forvaltning af ordningen.

8.3. Nordisk statistisk samarbejde

De nordiske lande er oplagte samarbejdspartnere for Grønlands Statistik, da de ligesom Grønland arbejder med registerbaserede data. Uden for Norden er statistikkerne i højere grad baseret på spørgeskemaer.

Grønlands Statistik er desuden medlem af flere nordiske kontaktnetværk, der udveksler erfaringer indenfor statistikproduktion. Der er eksempelvis netværk for befolkningsstatistik og uddannelsesstatistik. Der samarbejdes også om støttefunktionerne, eksempelvis er der etableret et samarbejde mellem landenes webredaktører. Kontaktnetværkene kommunikerer primært elektronisk. Endelig bidrager Grønlands Statistik til Nordisk statistiske Årbog.

Grønlands Statistik har udsendt/udsender 4 medarbejder til at deltage i diverse nordiske møder. Nordisk statistik årbog og web i Oslo, februar 2012. Grønlands Statistik er medlem af de nordiske landes samarbejde blandt webredaktører. Gruppen holder kontakt for det meste via elektroniske redskaber, men holder møde årligt. Møderne indeholder udveksling af erfaringer og giver mulighed for optimale udvikling på hjemmesidefronten for deltagende statistikbureauer.

De nordiske lande udgiver hvert år Nordisk Statistisk Årbog. I årbogen sammenlignes nordiske landes samfundsforhold i tal. Nordisk Statistisk Årbog får økonomisk støtte fra Nordisk Ministerrådet. Koordinatorerne for Nordisk Statistisk Årbog holder møde hvert år for at evaluere den forrige årbog og planlægge den næste årbog.

Nordisk web møde og Nordisk Statistisk Årbogsmød, bliver holdt så vidt som muligt lige efter hinanden og på samme sted for at minimere omkostningerne for deltagerne, specielt de små lande. Grønland, Færøerne og Åland sender samme personer til begge møder.

Når det gælder uddannelsesstatistik er Grønlands Statistik medlem i "Det Nordiske Netværk for Uddannelsesstatistik", hvor de øvrige medlemmer er Danmark, Sverige, Norge, Finland, Åland, Island og Færøerne. Hvert andet år afholder netværket en 3-dages konference (i 2008 foregik denne i Nuuk) og i maj 2012 afholdtes mødet i Stockholm. Mellem konferencerne fungerer netværket elektronisk.

Formålet med netværket er at dele viden og ensrette metoder, så vidt det er muligt. Deltagere i årets konference var de nationale statistikinstitutioner, dog med afbud fra Færøerne og Åland, samt repræsentanter fra de centrale myndigheder indenfor undervisningsområdet, i alt 26 personer.

Hvert år afholdes der møde for cheferne for de nordiske statistikkontorer. Statistikchefernes årlige træf foregik i Island i august 2012. Møderne er vigtige, da det skaber faglige og personlige kontakter mellem statistikcheferne i Norden.

Som for de øvrige kontaktnet sker den primære kontakt med e-post og telefon. Men ca. hvert 2. eller 3. år mødes kontaktnettets deltagere til et 2-dages møde, hvor fokus er den nordiske måde at lave befolkningsstatistik på.

Seneste møde var i oktober 2009, og næste møde forventes afholdt i Finland efteråret 2012.

Bilag

I redegørelsen er der foretaget en beskrivelse af de områder, hvorpå det foregår politisk og administrativt samarbejde i Nordisk Ministerråd. Nordisk samarbejde byder også på muligheden for at indgå i projekter og opnå økonomisk støtte til forskellige former for udvekslingsordninger. I nærværende bilag er foretaget en opgørelse over grønlandsk deltagelse i disse ordning i det omfang, der er foretaget indberetning fra departementerne til Udenrigsdirektoratet

Samarbejdsministrene.

Som nævnt i redegørelse punkt 1.9 giver den arktiske pulje mulighed for projektstøtte. Her deltager en række institutioner i konkrete projekter, og den nævnte konference om arktisk urbanisering har Ilisimatusarfik som medarrangør. Projektstøtten er på 500.000 kr.

Ministerrådet for Uddannelse og Forskning.

Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab, Ilisimatusarfik:

Deltagelse i Nordkvist-samarbejdet under NordPlus

Udveksling af lærere og studerende.

Der er modtaget 5 studerende og 2 lærere udefra, og uddannelsen har sendt 2 studerende ud, og 1 studerende og 1 underviser deltager i fælles nordisk projekt.

Der er tildelt midler til alle deltagere – beløb ikke oplyst.

Institut for Læring, Ilisimatusarfik:

2 personers deltagelse i forberedende møde i Danmark vedr. SPICA-konference

2 studerende og 2 læreres deltagelse i SPICA-konference i Danmark

2 studerende og 2 læreres deltagelse i Alka-møde i Finland.

GU-Nuuk:

Samarbejdsprojekt med gymnasium i Fuglafjörður, Færøerne.

2 lærere og en klasse fra GU-Nuuk og 2 lærere og en klasse fra Færøerne.

Udveksling af lærere og elever

Forberedende besøg af 2 lærere fra Færøerne

Udvekslingsbesøg i efteråret hhv. Påsken

Bevilget i alt ca. 360.000 kroner.

NAPA:

NAPA støtter folkeskoleklassers studierejser til de nordiske lande dog med undtagelse af studierejser udelukkende til Danmark. Det foretrækkes, at der er et vist kulturelt indhold i studieturen for at støtten bliver bevilget. NAPA støtter desuden uddannelser, videreuddannelser og kurser inden for den kulturelle sektor, men ikke indenfor andre fagområder. Desuden støttes der projekter, som fremmer en forståelse af de nordiske sprog, og her falder også en del projekter under uddannelsessektoren.

I 2011 er der bevilget midler til i alt 10 projekter, der indeholder elementer af uddannelse og kompetence inden for kulturfeltet. Dette omfatter:

- Nordisk sprog møde i Ilulissat
- 4 unges deltagelse i dansekursus i Oslo
- kulturhistorisk feltskole i Sydgrønland
- Sommerseminar i dans i Wyoming
- Imagined space-field study i Blok P
- studierejse til Island for Nuussuup Atuarfia
- studierejse til Granville og Island Musaap Atuarfia
- klaverkursus i Finland
- optagelse af elev på Performers House

Der er i alt bevilget ca. 370.000 kr.

I 2012 er der bevilget midler til i alt 14 projekter, der indeholder elementer af uddannelse og kompetence inden for kulturfeltet. Dette omfatter:

- kursus i traditionel skindgarvning
- studierejse til Island – Knud Rasmussens Højskole
- kunst- og kulturlederuddannelsen
- deltagelse i Inuit Studies konference
- Publikation af Ph.d.-afhandling ”ungdom og urbanitet i Grønland”
- The first international conference on indigenous place names
- sommerkursus i klaver i Finland
- Udenrigsjournalistik/internationale relationer i Danmark
- fotografuddannelse på Fatamorgana i Danmark
- Studierejse til London Ottooqqap Atuarfia
- Børnekors deltagelse i Nordbusang Malmö
- Studietur til Island – Savaatillit Inuusuttut Peqatigiit
- Guitarlærebog grønlandsk/dansk
 - Årgang for journalistisk reportagerejse, Island, Færøerne, Norge og Danmark

Der er i alt bevilget ca. 340.000 kr.

Ministerrådet for Finans.

Støtte til tjenestemandsudveksling 20.000 kr